

ONDERZOEK:
Tielt, Magdalena Huysstraat

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering binnen het archeologietraject 2
2	Inhoud en opbouw van het document 3
3	Bijlagen..... 3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota in een regulier traject, bestaande uit een bureaustudie
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

		Bureauonderzoek	<<
Regulier traject	Archeologienota	[Redacted]	
		[Redacted]	
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	
		[Redacted]	
	[Redacted]	[Redacted]	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Boorrapporten Hembyse bvba
BIJLAGE 3	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 4	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 5	Foto's van het plaatsbezoek

ONDERZOEK:

Tielt, Magdalena Huysstraat

ONDERDEEL

1

Administratieve fiche/~~Privacy~~fiche

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

INHOUDSOPGAVE

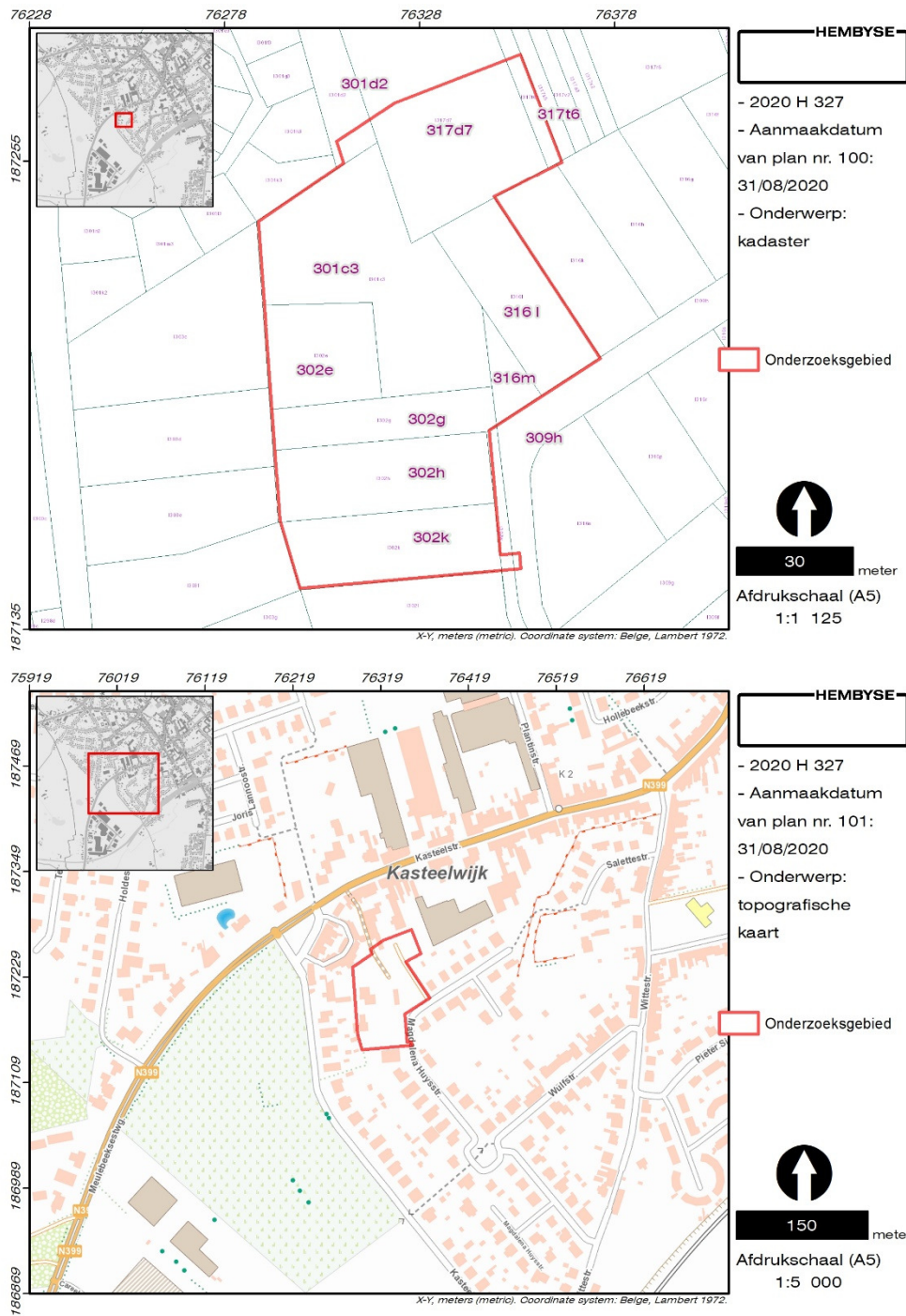
1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart. 3

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking..... 6

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Tielt	
Deelgemeente		
Straat en straatnummer	Magdalena Huysstraat	
Kadastrale situering	Afdeling	3
	Sectie	I
	Percelen	317D7; 301C3; 316L; 302E; 316M; 302G; 302H; 302K; 302W; 302L; 309H; openbaar domein
Lambert 72-coördinaten	N	X: 76341,404/ Y: 187255,115m
	ZW	X: 76320,975/ Y: 187147,966m
Oppervlakte	7864,55m ²	0,78 ha
Oppervlakte bodemingreep	100%	
Datum van toekenning van de opdracht	20 mei 2019	
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

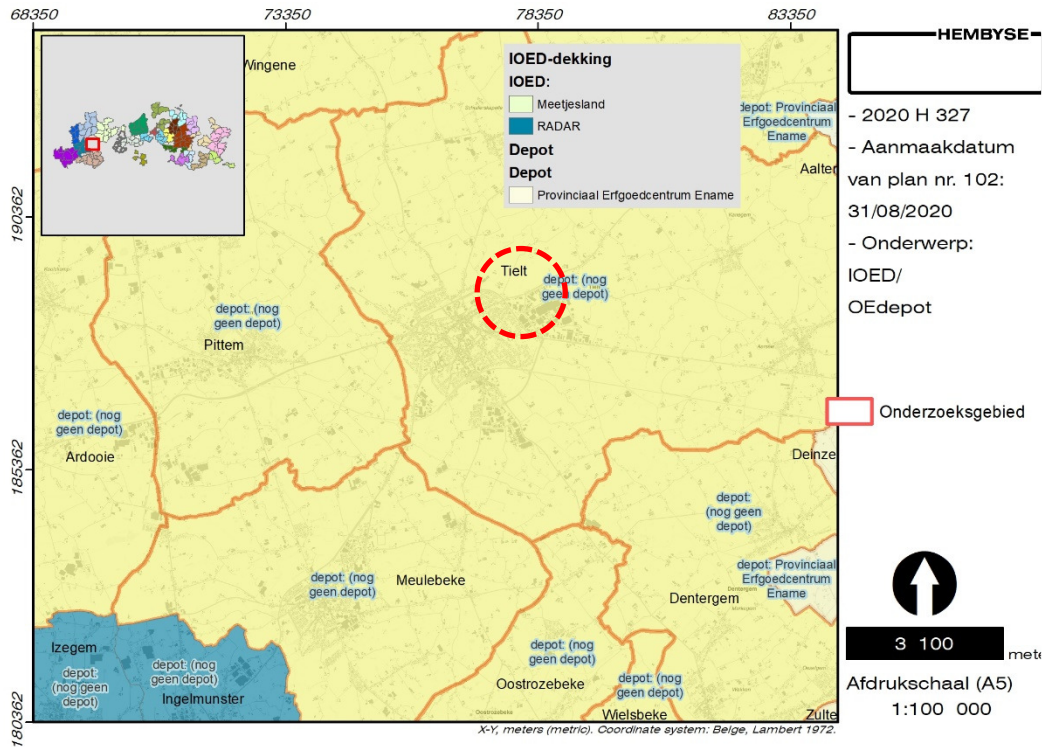
Bureaustudie	2020H327
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	TIE-MAG

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	n.v.t.	
Initiatiefnemer (privacyfiche)	████████████████████	
	████████████████████	
	████████████████	
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en Jaar van uitgave	Gent, 2020
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	144
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2020. <i>Vernieuwde archeologienota naar aanleiding van de verkaveling "Magdalena Huysstraat" te Tielt</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 144, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.
Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED	n.v.t.
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	n.v.t.

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED-dekking.

ONDERZOEK:

Tielt, Magdalena Huysstraat

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese: datering en interpretatie van de dataset.....	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	3
1.3	Waardering van de archeologische site	4
1.4	Impact van de geplande werken	4
2	Waardering: vervolgtraject.....	5
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	7
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	8
2.4	Randvoorwaarden.....	8
3	Bibliografie voor deel 10.....	9

1 Synthese: datering en interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden (slopen van bestaande serregebouwen, bouwrijp maken van het terrein en aanleg van nutsleidingen en wegenis).

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht (= bestaande gebouwen, bestaande verharding en een verstoorde zone in de controleboringen)
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- er werd een terreinbezoek en een visuele inspectie van het projectgebied uitgevoerd zowel met het oog op het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie als voor het registreren van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren
- er werden controleboringen uitgevoerd

Het onderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze gegevens zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset en besluit komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat binnen het onderzoeksgebied aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten binnen dit centrale deel van het onderzoeksgebied waardoor de bovenste laag van de laat-Pleistocene sedimenten in de bouwvoor is opgenomen en dus is verstoord, te meer omdat er ook sprake is van een vrij hoge erosiegraad waarbij de top van het tertiair sediment bijna dagzoomt.

Op basis van de algemene historische gegevens kan tevens worden gesteld dat de kern van de historische bewoning zich hoger op de helling bevindt en dat het onderzoeksgebied zelf bestaat uit vochtige tot natte vrij vruchtbare zandlemige bodems binnen een tot voor kort vrij ruraal gebied. Het gebied is dus vermoedelijk al lang geleden in cultuur gebracht. Sinds het einde van de 20^e eeuw werd het onderzoeksgebied opgenomen in het stedelijk weefsel waarbij sprake is van tuinderijen met verschillende serregebouwen en tuinhuisjes. De aanleg en heraanleg van de verschillende onderdelen van deze tuinen hebben echter een grote impact gehad op het bestaande bodemarchief en dus op het eventueel aanwezige erfgoed, te meer omdat sprake is van afgravingen en nivelleren van de natuurlijke helling, een fenomeen dat niet alleen middels de topografische situering van het onderzoeksgebied aan het licht kwam, maar ook middels controleboringen op het terrein bevestigd werd. Over het algemeen is er dus sprake van een vrij diepgaande verstoring van het bodemarchief.

Bij een confrontatie met de archeologische kennis van Tielt-Buiten blijkt dat deze laatste zeer beperkt is. Door de weinig doorgedreven infrastructurele ontwikkeling van het gebied is er weinig (nood)archeologie uitgevoerd en de vele villawijken en verkavelingen zijn nooit of nauwelijks archeologisch opgevolgd. De archeologische kennis van het gebied is dan ook zeer beperkt en het is nauwelijks mogelijk om een algemeen archeologisch verwachtingspatroon voor het huidige onderzoeksgebied

op te maken. Er is slechts sprake van sporen en structuren uit de late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijden.

Wanneer de bovenstaande gegevens worden samengebracht, kan men stellen dat er een lage kans is op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren.

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten kan dus worden gesteld dat:

- Er in de bodemkaart en de bestaande aardkundige data geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het projectgebied: de antropogene horizonten (ploegvoor) liggen immers rechtstreeks op de Pleistocene sedimenten !
- Er bijgevolg geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van begraven paleo-bodems (door Holocene processen afgedekte niveaus of B-horizonten, ...), waardoor er geen kans is op het aantreffen van steentijdartefactensites (uit de overgang van het laat-Pleistoceen naar het Holoceen, bijvoorbeeld Mesolithische sites).
- De recente verstoring van de bodem (aanleg van tuin) reikt vrij diep in het sediment waardoor de kans op een goede bewaring van de natuurlijke bodemopbouw nagenoeg onbestaande is.

4

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van en de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer laag is. Bijgevolg kan worden besloten dat het kennisvermeerderingspotentieel van de site uitermate laag is.

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken gepaard gaat met een integrale verstoring van het onderzoeksgebied. Het betreft immers een omgevingsaanvraag voor het verkavelen van gronden, waarbij heden enkel de bodemingreep van de wegeniswerken in kaart kan gebracht worden. Voor een beschrijving van de geplande werken wordt verwezen naar Deel 2 van dit dossier. De impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed is echter zeer beperkt aangezien de natuurlijke bodemopbouw over het ganse onderzoeksgebied verstoord is. Hierdoor is er door de geplande werkzaamheden weinig tot geen kans op een verlies van archeologische kenniswinst !

Op basis hiervan kan worden besloten dat er geen verdere maatregelen voor het opsporen en het waarderen van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren genomen dienen te worden. Zie *§Programma van Maatregelen*.

2 Waardering: vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

Het onderzoeksgebied bevindt zich bovenaan de zuidelijke flank van een heuvelrug waarop de stad Tielt zich ontwikkeld heeft. Vanaf deze heuvelrug daalt het terrein in zuidelijke richting naar de alluviale vlakte van de Marialoopbeek, die afwatert naar de Leie. Er is bijgevolg sprake van een landschappelijk gunstig gelegen positie. De aardkundige data wijzen echter op een afwezigheid van paleo-horizonten waardoor de top van de laat-Pleistocene sedimenten aan het oppervlak gelegen was. Een combinatie van langdurige landbouw, erosie en menselijk ingrijpen heeft echter een diepe verstoring van de natuurlijke bodemopbouw met zich meegebracht.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

De historische bronnen wijzen op een gebruik van het onderzoeksgebied als akkerland en dit tot op het einde van de 20^e eeuw waarna het onderzoeksgebied wordt opgenomen in het stedelijk weefsel van de stad Tielt. De kennis van het historisch landgebruik geeft aan dat -zonder rekening te houden met de verstoring van de bodem- er een kans is op de bewaring van grondsporen. De archeologische bronnen duiden er op dat in bodems waar de Laat-Pleistocene sedimenten dagzomen, er geen kans is op het aantreffen van paleo-horizonten.

Op basis van het schaarse archeologisch onderzoek in de streek kan slechts melding gemaakt worden van sporen uit de late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijden. Wanneer dit dus wordt samengebracht met de reeds onderzochte landschappelijke, aardkundige en historische data, en voornamelijk de kennis van de reeds bestaande verstoringen van de ondergrond, kan gesteld worden dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen en structuren klein is en de kans op een bewaard kennispotentieel binnen het onderzoeksgebied zéér klein is.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

Aangezien het een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden betreft, wordt uitgegaan van een integrale verstoring. Echter, aangezien de bureaustudie, inclusief controleboringen, heeft aangetoond dat er sprake is

van een reeds sterk verstoord bodemarchief, kan gesteld worden dat alle archeologische sporen en structuren, indien deze aanwezig waren, volledig zijn vernield.

- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek op de site is dan ook niet noodzakelijk.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele onderzoeksmethodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek (inclusief controleboringen) uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Biedt geen aanvullende informatie met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe (bomen, gebouwen).
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	JA	NEE	NEE	De huidige kennis van de bodem biedt geen onderzoeksvragen voor landschappelijke boringen.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	Er zijn geen paleo-horizonten die door de geplande werken bedreigd worden.
Proefsleuven	NEE	JA	NEE	JA	Er zijn geen aanwijzingen meer voor een bewaard bodemarchief.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie van het reeds gevolgde archeologietraject, kan worden gesteld dat er geen verdere maatregelen dienen te worden genomen (zie §Randvoorwaarden).

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Niet van toepassing, er dienen geen maatregelen te worden genomen.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande verkaveling van de gronden is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>